

Le Chat qui rit

De lachende kat

Een nieuwsbrief voor de Chartreux liefhebber

4e Jaargang nr. 1, maart 2009

Colofon

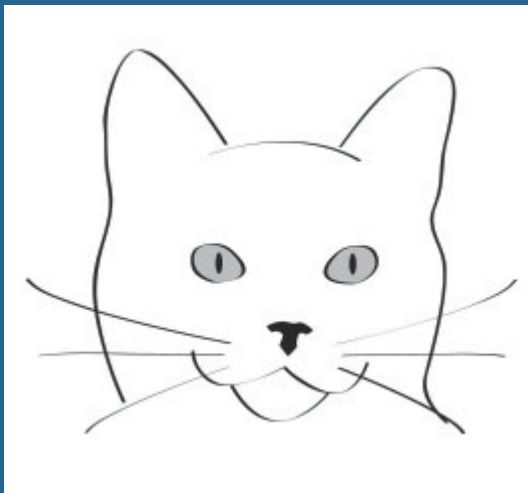
Voorzitter: Natasha Simons
Secretaris: Bas Joosten

Contact adres:
lachendekat@gmail.com

Foto's en kopij voor nummer 2
inzenden voor eind juni.

Inhoudsopgave

Redactie	2
Het langhaar gen	4
Fotoshoot	8
De Benedictine	10
Showresultaten	13
Aanbieding	15

Beste Chartreux liefhebbers,

eindelijk is het zo ver, de eerste le chat qui rit van 2009. Hoewel het jaar nog jong is, kunnen we al weer een boel nieuws melden.

Zo zijn er veel zeer mooie show-resultaten te melden en zijn ook de eerste nestjes weer geboren in het nieuwe jaar.

In deze le chat qui rit hebben we geprobeerd weer eens wat verdieping aan te brengen in de kennis over het ras. Daarom zult u naast wat leuke artikelen over een fotoshoot en een show ook een uitgebreid artikel over het langhaargen in dit magazine terugvinden. Dit artikel zal de vererving van het langhaargen behandelen en zal tevens terugkijken op de relatie tussen de Chartreux en het langhaargen.

Veel leesplezier toegewenst

Het “le Chat qui rit” Team

De Chartreux en het langhaar gen

Een langharig verhaal

Enkele maanden geleden werd bekend gemaakt dat enkele wetenschappers er in geslaagd zijn om het gen wat langhaar bepaald bij katten te lokaliseren. Het gen heet fibroblast growth factor 5 (FGF5) en kent vier mutaties. De technische details zal ik laten voor wat ze zijn. Belangrijker is de praktische toepassing. Nu bekend is welk gen verantwoordelijk is voor langhaar bij katten, kan men bij kortharige katten bekijken of deze katten onder hun jasje toevallig ook het langhaargen “dragen”.

Een stukje genetica

Ieder levend wezen is opgebouwd uit cellen. Cellen zijn de kleinste eenheden waaruit ieder organisme is opgebouwd en ze bevatten alle genetische informatie van dat specifieke organisme. Die genetische informatie ligt opgeslagen in chromosomen die elke een deel van die informatie voor hun rekening nemen. Chromosomen komen in paren, waarbij een deel van het paar van de moeder komt en de andere van de vader. Ieder chromosoom is vervolgens opgebouwd

uit genen. Van ieder gen zijn meerdere uitvoeringen mogelijk. Deze uitvoeringen noemen we allelen.

Langhaar of korthaar, maar bijvoorbeeld ook blauw of zwart zijn eigenschappen die verankerd liggen in de genen. Nu heeft men dus het gen ontdekt wat verantwoordelijk is voor de haarlengte van een kat. Het gen voor haarlengte heeft 5 allelen, namelijk korthaar en vier langhaarmutaties. Voor het gemak zullen we er nu van uitgaan dat er maar twee allelen zijn, namelijk lang en korthaar.

Een gen is gelegen op de chromosomen zoals hierboven al uitgelegd. Dit betekent dat een gen of eigenschap wordt bepaald door twee kopietjes (de allelen). Er zijn dus verschillende combinaties mogelijk van deze allelen en deze verschillende combinaties geven een verschillende haarlengte.

Zo is het mogelijk voor een kat om twee allelen te hebben voor langhaar en wanneer men naar deze kat kijkt zal men

ook zien dat deze kat langhaar heeft. Een andere mogelijkheid is het hebben van twee korthaar allelen. De kat ziet er dan uit zoals onze Chartreux, met kort haar. De derde optie is het hebben van een korthaar allelen en een langhaar allel. Wat zien we dan aan de kat?

Uit eerder onderzoek met kruisingen is al gebleken dat het allel voor korthaar domineert over die voor langhaar. Met andere woorden korthaar is dominant en langhaar is recessief. Een kat die van beide allelen 1 kopie heeft zal er daarom uitzien als een korthaar.

Waarom willen we zo graag weten of een kat mogelijk het langhaar allel draagt?

De Chartreux is een korthaarras zoals we allemaal weten. Echter is ook iedereen zich ervan bewust dat er wel eens een langhaar geboren wordt. Deze langhaar Chartreux zijn eigenlijk een ongewenst overblijfsel van het vroegere inkruisen van Brist kortharen die op hun beurt weer waren gekruist met de langharige Pers.

Voor vrijwel alle fokkers zijn de langharige Chartreux een ongewenste zaak

en het is volgens de rasstandaard dan ook een fout.

Tot korte tijd geleden was het lastig te bepalen welke katten er mogelijk het langhaar allel droegen al waren er natuurlijk wel enkel dieren uit het verleden die als verdacht werden beschouwd. Bepalen naar aanleiding van de vacht wordt bij andere rassen wel eens als mogelijkheid gegeven, maar in de praktijk blijkt dit een slechte raadgever te zijn. Het was dus meer een zaak van hopen op alleen kortharen.

Wanneer men twee katten kruist dan krijgen de nakomelingen de helft van hun genetische informatie van hun moeder en de andere helft van hun vader. Deze informatie te samen maakt dan weer een nieuw individu. Wanneer we dan kijken naar het haarlengte gen betekent dit dat 1 deel van moeder komt en het andere van vader.

Toen er de perzen werden ingekruist wist men zeker dat 1 van de ouders (zeg de moeder) twee allelen voor langhaar doorgaf aan haar kinderen. De vader was een echte (homozygote) korthaar die twee allelen voor korthaar droeg. De kinderen kregen dan 1 langhaar allel

van moeder en 1 korthaar allel van vader.

In een tabel weergegeven:

vader moeder	Korthaar	Korthaar
Langhaar	Korthaar/langhaar	Korthaar/langhaar
Langhaar	Korthaar/langhaar	Korthaar/langhaar

De kinderen zagen er dus allemaal uit als kortharen, maar konden wel het allel voor langhaar doorgeven en dat hebben ze dus ook gedaan.

De Chartreux bestaat op dit moment uit vrijwel allemaal korthaar dieren. In ieder geval alle dieren die wordt gebruikt in de fok zijn kortharig. Echter hebben we nu gezien dat een deel van hen het allel voor langhaar kunnen dragen.

Stel nu dat er twee dragers wordt verpaard, dan gebeurt er dit:

vader moeder	Korthaar	Langhaar
Korthaar	K/K	K/L
Langhaar	K/L	L/L

Een op de vier kinderen zal theoretisch gezien langharig zijn terwijl de rest kortharig is.

Doordat men tegenwoordig kan testen of een kat het allel voor langhaar draagt

is het mogelijk om op voorhand te voorspellen of er uit een combinatie mogelijk langharige katten geboren worden. Hierdoor is het ook mogelijk geworden om dit te voorkomen of om dit juist te bewerkstelligen. Voor de Chartreux geldt uiteraard dat het beter is dit te voorkomen of zelfs om in de toekomst de aanwezigheid van het langhaar allel te elimineren.

De geboorte van een langharige Chartreux is geen schande, het is een genetische erfenis uit het verleden. Het is slechts een schoonheidsfout, het doet aan de gezondheid van de kat niets af.

De geboorte van een langhaar dient u echter wel aan het denken te zetten over de combinaties die u maakt en de mogelijke uitkomst ervan. De Chartreux is een kortharig ras en met de mogelijkheden die de gentest u biedt kunt u als er een langhaar geboren wordt stappen nemen om uit de beide langhaardragende ouders een zuivere korthaar te fokken.

Fotoshoot

Uitgeverij Over Dieren is op dit moment bezig met de maak van een algemeen kattenboek voor de echte kattenliefhebber om hun wijde collectie boeken mee uit te breiden. De nadruk in dit boek zal liggen op de dagelijkse verzorging van katten, maar er is ook aandacht voor de diverse kattenrassen.

Het goede nieuws is dat ook “ons” ras een plaatsje krijgt in dit boek! Ook de werkgroep zal er in terug te vinden zijn en daar zijn we uiteraard heel blij mee en eigenlijk ook wel een beetje trots op. Op deze manier zal onze website nog beter bekend worden onder geïnteresseerden wat de informatiestroom over de Chartreux zal verbeteren als ook de vindbaarheid van de fokkers.

Naast een vermelding als werkgroep zullen er ook een of twee foto's in het boek komen te staan van de Chartreux. Anders dan in veel boeken weten we dit keer met de volle 100% dat het zal gaan om raszuivere Chartreux dieren. Niet zoals bij veel boeken dat je je af moet vragen of er wel echt een Chartreux en geen ander ras op de foto staat.

De foto's in het boek worden allemaal gemaakt door de fotograaf van Over Dieren die hiervoor een speciale fotoshoot heeft gedaan van Nederlandse Chartreux. Hierbij alvast een kleine impressie van de fotoshoot en het soort foto's die er in het boek zullen verschijnen. Deze foto's zijn echter door ons zelf gemaakt tijdens de shoot en waren helaas behoorlijk geel van kleur. De echte foto's zijn dus nog veel mooier!

Het boek is nog niet uit, maar zodra we bericht krijgen dat het in de winkels te verkrijgen is horen jullie het natuurlijk direct.

Chartreux en Benedictine

Een vergeten stuk Chartreux geschiedenis

De Chartreux kent een lange geschiedenis. Iedere Chartreux liefhebber kent de omschrijvingen van de Chartreux uit de boeken van de bekende biologen Linneaus en Buffon. De echte selectieve Chartreuxfok vind echter zijn oorsprong in de dertiger jaren van de 20ste eeuw.

Een mengelmoes

In de loop der jaren is er steeds meer onderzoek gedaan naar de oorsprong van de Chartreux en doormiddel van grondig stamboekonderzoek is redelijk goed in kaart gebracht wat de voorouders zijn van de Chartreux zoals wij die vandaag de dag kennen. Hoewel de romantische verhalen over de oorsprong van de Chartreux u van het tegendeel proberen te overtuigen is de hedendaagse Chartreux het product van een mengelmoes van blauwe huiskatten, maar ook van Brits kortharen, Perzen en Blauwe Russen.

U moet zich realiseren dat de daadwerkelijke oorsprong van een ras er eigenlijk niet zo veel toe doet. Een ras

is immers niet gebaseerd op haar afkomst maar op haar rasstandaard. Het draait uiteindelijk allemaal om het uiterlijk! Toch mag afkomst nooit helemaal vergeten worden. Het uiterlijk komt immers tot stand door zorgvuldige selectie en om te kunnen selecteren wordt de afstamming geregistreerd in een stamboek. Het stamboek is dus het middel bij uitstek om een ras op te bouwen. Het belang van een goede stamboom is daarmee ook gegeven. De stamboom is immers het bewijs van de zorgvuldige selectie die heeft plaatsgevonden om een kat te fokken die voldoet aan het ideaalbeeld van een Chartreux.

Raszuiverheid

Chartreuxfokkers benadrukken altijd het belang van een raszuivere stamboom. Een stamboom dus waarop geen andere rassen te vinden zijn buiten de Chartreux. Hoewel de daadwerkelijke oorsprong van een ras er niet echt toe doet, is het wel belangrijk wat men vervolgens met die oorsprong gedaan heeft.

Hier komt dus de zorgvuldige selectie om de hoek kijken. Voor Chartreuxfokkers is een raszuivere stamboom een van de belangrijke aanwijzingen dat er zorgvuldig geselecteerd is en dat men geprobeert heeft te selecteren op de typische Chartreuxkenmerken.

Als men op een stamboom bijvoorbeeld een Brits korthaar zit staan dan kan men daar verschillende zaken aan afleiden. Allereerst voldoet een Brits korthaar niet aan de rasstandaard van de Chartreux. Een verparing van een Brits korthaar met een Chartreux zal dus niet plaats hebben gevonden om de echte Chartreuxkenmerken te versterken. De kans is zelfs groot dat deze verparing typische Brits korthaar kenmerken in de Chartreux brengt. In de ogen van iemand die waarde hecht aan het typische Chartreux uiterlijk is dat niet wenselijk.

Naast direct zichtbare gevolgen kan het inkruisen van andere rassen ook gevolgen hebben die op het eerste moment niet zichtbaar zijn maar die zich op een later moment wel kunnen openbaren. U kunt hierbij denken aan uiterlijke kenmerken zoals een foute oorstand of vachtstructuur. Dit zijn zaken die miss-

chien doorgegeven worden aan de kinderen uit een kruising zonder dat deze kinderen deze zaken zelf direct tonen. Echter hun eigen kinderen kunnen het ineens wel laten zien.

Daarnaast kunt u denken aan zaken zoals vachtlengte en vachtkleur. Vachtlengte verwerft recessief en veel vachtkleuren ook. Dit betekent dat dieren de kleur of de lengte zelf niet tonen aan de buitenkant maar de eigenschap wel dragen aan de binnenkant. Wanneer twee van die dragers elkaar ontmoeten kunnen er ineens dieren geboren worden die deze eigenschappen wel tonen aan de buitenkant. Dit brengt ons bij de verloren geschiedenis van de Benedictine.

De aanleiding

Een van de verborgen erfenissen van de gemengde genetische basis van de Chartreux is het langhaar gen. Dit recessieve gen kan lange tijd onopgemerkt blijven en kan zich alleen openbaren als twee dragers bij elkaar komen. Een gevolg van een dergelijke verparing kunnen kittens met een langharige vacht zijn.

Dit gebeurde in de periode 2002 en 2003 verschillende malen bij en-

kele fokkers in België en het verenigd koninkrijk. Het viel dusdanig op dat deze fokkers het idee opvatten om voor de Chartreux, net zoals bij de Abbesijn en Somali en de Pers en Exotic, een langhaar ras te creëren. Dit ras wilden zij de Benedictine noemen, na een kloosterorde van vrouwelijke kloosterlingen geheel in lijn met de benaming van de Chartreux die naar de Karthuizer orde is vernoemd.

Het initiatief

Het is lastig gebleken om precies te achterhalen wat de initiatiefnemers nu precies voor ogen hadden en wat ze hebben ondernomen om de Benedictine als nieuw ras op de kaart te zetten. We weten alleen dat er in Duitsland een cattery is geweest die enkele nesten met langhaar heeft voortgebracht en dat een Engelse cattery, cattery Hui Mao, actief onderzoek was naar een langhaar kater voor hun langhaar Chartreux poes.

Het initiatief is echter nooit van de grond gekomen en de betrokken catteries zijn inmiddels allemaal in ruste. Dit zal er deels mee te maken hebben dat het draagvlak onder de Chartreux-fokkers voor het erkennen van een

langhaarversie van de Chartreux erg klein is. De Chartreux is immers een korthaar ras bij uitstek. Ook zal hebben meegespeeld dat er weinig ruchtbaarheid wordt gegeven aan de langharige kittens die worden geboren, waardoor het moeilijk is voldoende dieren te verzamelen om mee te kunnen beginnen. De laatste en misschien wel belangrijkste reden zal zijn dat de Chartreux een klein ras voor de liefhebber is en dat het fokken van de normale (kortharige) Chartreux al moeite genoeg kost. Het opzetten van een langhaar versie van de Chartreux zal zo veel tijd, inzet en geld eisen dat alleen dat vooruitzicht waarschijnlijk al genoeg reden is waarom een langhaarversie van de Chartreux niet snel van de grond zal komen.

De toekomst

Wat de toekomst de Chartreux zal brengen weet niemand. De wetenschap heeft doormiddel van een DNA test de Chartreuxfokkers een instrument gegeven om het langhaargen uit te bannen. De vraag is alleen of de interesse daar is, om hiertoe over te gaan. De kans is dan ook groot dat ook in de toekomst af en toe een langharig kittentje zal opduiken in een Chartreux nest.

Resultaten

Haarlem 01-2009

Klasse 3 Groot int. Kampioen

- GIC Rosine aus dem Hause Franck CACS

Klasse 5 Int. Kampioen

- IC Vigilio aus dem Hause Franck CAGCIB + BIV

Klasse 9 Open klasse

- Don Juan de l'Onde Bleue CAC

Klasse 9 Open klasse

- Divine de l'Onde Bleue CAC

- Babeau de l'Etoile du Soir Ex 2

Klasse 11 6-10 maanden

- Romina my French Kiss Ex 1

Klasse 10 Castraat klasse

- Blue Lightning's Dionysius CAP

Klasse 10 Castraat klasse

- Ceira Cathelina de Ballymonelies CAP

Hilversum 13-02-2009

Klasse 3 Groot int. Kampioen

- GIC Rosine aus dem Hause Franck CACS

Klasse 5 Int. Kampioen

- IC Vigilio aus dem Hause Franck CAGCIB

Klasse 11 6-10 maanden

- Romina my French Kiss Ex 1 + BIV

Klasse 10 Castraat klasse

- Blue Lightning's Dionysius CAP + nom.

Zwolle 15-03-2009

Klasse 3 Groot int. Kampioen

- GIC Rosine aus dem Hause Franck CACS

Klasse 5 Int. Kampioen

- IC Vigilio aus dem Hause Franck

CAGCIB + BIV

Klasse 9 Open klasse

- Desiree du Grand Som

CAC

Klasse 11 6-10 maanden

- Romina my French Kiss

Ex 1 + nom.

Klasse 10 Castraat klasse

- Blue Lightning's Dionysius

CAP + BIS

Belgie Tienen 08-03-2009

Klasse 3 Groot int. Kampioen

- GIC Rosine aus dem Hause Franck

CACS

Klasse 5 Int. Kampioen

- IC Vigilio aus dem Hause Franck

CAGCIB + BIV

- IV Akim du Tertre Souchar

Ex 2

Klasse 7 Kampioen

- CH. Don Juan de l'Onde Bleue

CACIB

Klasse 9 Open klasse

- Diabolo du Chardonneret

CAC

Klasse 9 Open klasse

- D'une de Mai du Chardonneret

CAC

- Desiree du Grand Som

Ex 2

Klasse 11 6-10 maanden

- Romina my French Kiss

Ex 1 + nom.

Speciale tijdelijke aanbieding

Leuke bordjes met ons geliefde ras erop. De bordjes zijn van geglaazuurd aardewerk en dat maakt ze heel geschikt als eet en drinkbakjes. De diameter is 17 cm, dus ze hebben een aardig format.

De kosten van een bordje zijn € 4,50 .

De bordjes kunnen enkel worden afgehaald op een kattenshow. De volgende shows waar "le Chat qui rit" aanwezig zal zijn, zijn;

Arnhem 12/13-4-2009

